

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОГІ

6B01609-Цифрлық тарих және археология

«Академик Т.С.Садықов атындағы Қазақстан тарихы» кафедрасы

№	ЖМП циклі ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	ECTS
1.	Экономика мен кәсіпкерлікті зерттеу әдістері	
	Бұқаралық экономикалық құбылыстар мен процестердің даму заңдылықтары мен тенденцияларын зерттеу, мәліметтерді талдаудың, жинаудың, өңдеудің жалпы принциптері, әдістері мен әдістері. Капиталдың мәні, нысандары, құрылымы. Өндіріс. Өндіріс шығындары. Нарықтық экономика жағдайындағы өндірістің табысы. Бизнес концепциясы. Кәсіпкерлік қызмет түрлері. Меншік теориясы, басқарудың әлеуметтік формалары. Тауар, ақша. Қоғамдық экономикалық жүйе. Нарықтың пайда болуы. Қаржы жүйесі. Кәсіпкерлікті дамытудағы мемлекеттің рөлі. Макроэкономика. Ресурс үнемдеу. Экономикалық дамудың циклділігі. Инфляция және жұмыссыздық. Қазақстан әлемдік экономикалық қатынастар жүйесінде.	5
2.	Құқық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саласындағы зерттеу дағдылары	
	Конституцияның негізгі ережелері, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы; мемлекеттік органдардың жүйесі, өкілеттіктері, мақсаттары, экономиканы мемлекеттік реттеу әдістері, экономикадағы мемлекеттік сектордың рөлі; қаржылық құқық және қаржы; материалдық және іс жүргізу құқығының өзара әрекеттесу механизмі; сыбайлас жемқорлықтың мәні, оның пайда болу себептері; сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін моральдық, моральдық, заңды жауапкершілік шарасы; сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы қолданыстағы заңнама	5
3.	Экология және қауіпсіз өмірдегі зерттеу негіздері	
	Тірі организмдер қызметінің негізгі заңдылықтарын, ұйымдастырудың әртүрлі деңгейдегі экожүйелерін, жалпы биосфераны, олардың тұрақтылығын; биосфераның құрамдас бөліктерінің өзара әрекеттесуі және адамның шаруашылық қызметінің экологиялық зардаптары, әсіресе табиғи ресурстарды пайдаланудың интенсификациясы жағдайында; әртүрлі елдердегі және Қазақстан Республикасындағы тұрақты дамудың тұжырымдамалары, стратегиялары және практикалық міндеттері туралы заманауи идеялар; экология, қоршаған ортаны қорғау, тұрақты даму мәселелері. Тіршілік қауіпсіздігі, оның негізгі ережелері. Қауіптер, төтенше жағдайлар. Тәуекелдерді талдау, тәуекелдерді басқару. Адамның қауіпсіздік жүйелері. Қазіргі заманның тұрақсыздандыратын факторлары. Әлеуметтік қауіп, олардан қорғану: рухани саладағы қауіп, саясат, одан қорғану: экономикалық саладағы қауіп, күнделікті өмірдегі, күнделікті өмірдегі қауіп. Тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ететін органдар жүйесі және олардың қызметін құқықтық реттеу	5
	БАЗАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІБИ ПӘНДЕР ЦИКЛІ (БКПЦ)	
	ТАҢДАУ КОМПОНЕНТІ (ТК)	
	Модуль – Цифрлық тарих және археологияға кіріспе	
4.	ГАЗ негіздері және картографиялық қайта құру технологиялары	
	Мақсаты: Тарихи зерттеулерде ГАЗ технологияларын қолданудың негізгі бағыттарын зерттеу. Мазмұны: Тарихи тақырыптар бойынша ГАЗ құру үшін мәліметтер қорын қалыптастыру; Табиғи ландшафтты тарихи зерттеулерде ГАЗ технологияларын қолдану; Әлеуметтік-экономикалық құбылыстарды тарихи зерттеудегі ГАЗ технологиялары; Сауда жолдары мен саяхат жолдарын зерттеудегі ГАЗ технологиялары. Қалыптасатын дағдылары: әлеуметтік-экономикалық және демографиялық көрсеткіштердің уақыт бойынша өзгеруін анимация түрінде бейнелеу; ГАЗ құралдары арқылы тарихшылар үшін ең сұранысқа ие тақырыптарға реконструкция жасау.	6
5.	Digital Humanities кіріспе	
	Мақсаты: филология, тарих, лингвистика, мәдениеттану пәндеріндегі мәтінді компьютерлік өңдеу әдістерін қолдану негізінде студенттерді жаңа зерттеу тәсілдерімен және тапсырмаларымен таныстырады. Мазмұны: Гуманитарлық ғылымдардағы жаңа әдістер; Сандық гуманитарлық ғылымдардың философиялық негіздері; мүмкіндіктер мен сұрақтар; Филологиядағы компьютерлік әдістер; Қалыптасатын дағдылары: мәтіндік корпуссты құру және талдау, статистикалық модельдерді құру, үлкен деректермен жұмыс, мәтін	5

	параметрлерін формализациялау, стилметрия, желіні талдау, машинада оқылатын құрылымдық белгілерді құру	
6.	Ақпараттық жүйелер және гуманитарлық сала бойынша мәліметтер базасы	
	<p>Мақсаты: деректер қорын құру және жүргізу негіздерін түсіну, сонымен қатар тарихи зерттеулерде деректер қоры мен ақпараттық жүйелерді пайдалану және талдау.</p> <p>Мазмұны: Білімнің гуманитарлық салаларындағы ақпараттық жүйелер мен мәліметтер қоры: тұжырымдама, тарихнама. Классификация; Білімнің гуманитарлық салаларында ақпараттық жүйелер мен деректер қорын құру; Мәліметтер базасы негізінде зерттеулер жүргізу.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: гуманитарлық ғылымдар мен білім беру үшін, оның ішінде әртүрлі типтегі тарихи дереккөздер негізіндегі мәліметтер базасы мен ақпараттық жүйелерін талдау, әзірлеу және пайдалану.</p>	5
7.	Цифрлық археология және этнография	
	<p>Мақсаты: дүние жүзіндегі әртүрлі халықтардың мәдениеттері мен қоғамдарының әртүрлілігін, олардың бір-бірімен қарым-қатынасын және олардың өмірі мен болмысына мәдениеттің әсерін зерттеу және түсіну.</p> <p>Мазмұны: Пәнді оқу барысында студенттер фотограмметрия, Agisoft Metashape Professional бағдарламасы арқылы үш өлшемді археологиялық нысандарды зерттейді, 3D модельдерін, мұражай коллекцияларын жасайды.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: оқушылардың сыни ойлауы мен талдау дағдыларын дамытады. Міне, осылайша студенттер көптеген дереккөздер мен ғылыми теорияларды талдайды, тарихи-мәдени идеяларды, фактілер мен оқиғаларды бағалайды және түсіндіреді.</p>	4
	Модуль – Тарихи жаңғырту	
8.	Музей ісі: теория және методика	
	<p>Мақсаты: жауапты сақтау пеніі орналасқан мұражай заттарының ғылыми, көркемдік, тарихи-мемориалдық құндылығы туралы мәліметтерді анықтау, нақтылау және нақтылау.</p> <p>Мазмұны: Музей ісін кешенді пәнаралық зерттеу әдістерімен, оның ішінде музей ісінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданумен танысу е.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: мәдени мұра нысандарын сақтауға саналы көзқарас</p>	6
9.	Тарихи-мәдени мұраны қорғау ісі	
	<p>Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау мен пайдаланудың мақсаты оларды жаңғыртуды, сақтауды, танымал етуді қамтамасыз ету болып табылады. Қасиетті нысандар – тарихи және есте қалатын орындар, жасанды және табиғи діни нысандар, ландшафттар, көрнекті тарихи оқиғалар мен тұлғалармен байланысты құрылыстар, сондай-ақ адамдардың рухани құндылықтары.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: Оқушылардың тарихи-мәдени мұраны сақтауға жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру; студенттерге археологиялық, тарихи және мәдени мұра ескерткіштерін зерттеу, қорғау, есепке алу және насихаттауға байланысты құжаттаманы құрастыру дағдылары мен дағдыларын үйрету.</p>	5
10.	Тарихшының виртуалды зертханасы	
	<p>Мақсаты: тарихи-мәдени мұра ескерткіштерін цифрлық форматқа көшіру және цифрландыру нәтижелерін әлеуметтік желілерде жариялаудың теориялық және практикалық мәселелері</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: виртуалды зертхана студенттерді ынталандырады және білімді жүйелі етеді;</p> <p>Заманауи технологияларды пайдалана отырып, ақпаратты жинау, талдау, гипотеза қою, жалпылау және салыстыру, қорытынды жасау және оларды тәжірибеде қолдану қабілеттерін дамыту.</p>	5
11.	Антропология негіздері	
	<p>Мақсаты: адамды әлеуметтік тіршілік иесі ретінде және оның қоғамдағы рөлін зерттеу; сонымен қатар мәдени және әлеуметтік әртүрлілікті түсіну, мәдени жүйелер мен әлеуметтік құрылымдарды зерттеу, адам түрінің тарихы мен эволюциясын зерттеу.</p> <p>Мазмұны: Физикалық антропология ғылым ретінде. Гомо түріндегі эволюция және қазіргі заманғы Homo sapiens түрінің қалыптасуы.</p> <p>Физикалық антропология және археологиялық зерттеу әдістері.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: жаратылыстану-математикалық білім элементтерін танымдық және кәсіби іс-әрекетте қолдана білу;</p>	4

Модуль – Археология педагогикасы		
12.	Археология және педагогика саясаты	
	<p>Мақсаты: жалпы білім беретін мектептердің тарихшылары мен кәсіби археологтардың жұмыстарын бірлесіп ұйымдастыру тәжірибесін зерделеу және оны жүзеге асыру жолдарын талдау.</p> <p>Мазмұны: Археология ғылымының пәнаралық байланысы; Педагогикалық археологияның объектісі, пәні, теориясы мен әдістері; Педагогикалық археологияның білім кеңістігі; Оқу археологиясының эксперименттік компоненті.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: мектеп мұражайлары мен далалық экспедициялық лагерьлер базасында жобалау және іздестіру және зерттеу іс-әрекеті дағдыларын дамыту; тарих және мәдениет ескерткіштеріне құрметпен қарауға тәрбиелеу және т.б.</p>	6
13.	Сыныптағы археология	
	<p>Мақсаты студенттерді археологияны оқытудың негізгі ұғымдарымен, әдістерімен және тәсілдерімен таныстыру</p> <p>Мазмұны: Тарих сабақтарында археологиялық материалдарды пайдалану. Археологиялық жәдігерлер мен ескерткіштерді зерттеудің әртүрлі әдістері мен тәсілдерін зерттеу. Музей қорындағы түпнұсқа заттармен жұмыс жасау.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: Тарихи дереккөздерді түсіндіру, оқу іс-әрекетінде археологиялық материалдарды пайдалана білу.</p>	5
14.	Білім беру зерттеу түрі ретінде	
	<p>Мақсаты: студенттердің кәсіби іс-әрекетінде зерттеу әдістерін қолдана білу дағдыларын дамыту.</p> <p>Мазмұны: білім беру үшін маңызды зерттеу мәселелерін зерттеу әдістері, қазіргі заманғы зерттеу теориялары, мәліметтер жинау жүйелері, материалдарды визуализациялау және бейнелеу әдістері.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: білім беру ортасын дамытудағы маңызды мәселелерді зерттеу арқылы зерттеу дағдыларын дамыту.</p>	5
15.	Тәжірибелік археология: шынайы жұмыс әдебі.	
	<p>Мақсаты: археологиядағы пәнаралық (жаратылыстану) зерттеудің заманауи әдістері туралы түсінік қалыптастыру, материалды өңдеу мен өңдеудің негізгі әдістерін өзіміздің ғылыми-зерттеу қызметімізде одан әрі қолдану мүмкіндігі.</p> <p>Мазмұны: археологиядағы далалық зерттеу әдістері, оның ішінде экспедициялық тәжірибе бойынша білім мен дағдыларды қалыптастыру; артефактілермен жұмыс істеуге үйрету</p>	4
Модуль – Цифрлық тарихшының негізгі құралдары		
16.	Digital Humanities тұжырымдары мен тәсілдері	
	<p>Мақсаты: гуманитарлық ақпаратты талдау, ұйымдастыру және визуализациялау үшін цифрлық медиа мен технологияларды пайдалану саласында білім мен дағдыларды қалыптастыру.</p> <p>Мазмұны: Сандық гуманитарлық ғылымдар: пәні, бағыттары, тұжырымдамалық аппараты, тарихы. Модельдеу, ақпараттық жүйелер, мәліметтер қоры. Сандық гуманитарлық ғылымдардың инфрақұрылымдары. Сандық гуманитарлық ғылымдардағы деректер мен жобаларды басқару.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: мүмкіндіктерін біледі және кәсіби саланың мәселелерін шешу үшін сандық құралдар мен әдістерді қолданады.</p>	6
17.	Тарихи зерттеулердегі Big Data (үлкен ақпарат) талдау және визуалдау	
	<p>Мақсаты: «үлкен деректер» ұғымымен таныстыру, үлкен деректерді өңдеудегі пәнаралық байланысты көрсету; сонымен қатар тарихи зерттеулер бойынша үлкен деректерді талдау және визуализациялау әдістерін іс жүзінде қолданады.</p> <p>Мазмұны: Математикалық және компьютерлік модельдер мен әдістерді қолдана отырып, күрделі жүйелерді модельдеу және жобалау; Зерттеу үшін бастапқы ақпаратты жинау үшін сандық және сапалық әдістер мен әдістерді қолдану, сондай-ақ мәселелердің тиімді шешімдерін әзірлеу;</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: кешенді, оның ішінде пәнаралық зерттеулерді біртұтас, жүйелі ғылыми көзқарасқа сүйене отырып жүргізе білу.</p>	5
18.	Жеке құжаттарды талдау және визуалдау құралдары	
	<p>Мақсаты: жеке текті құжаттарды талдау және түсіндіру үшін цифрлық қолданбалы құралдарды зерттеу, сондай-ақ бұрыннан зерттелген жеке шыққан құжаттарды көрсетуге арналған қолданбалы бағдарламаларды зерттеу.</p> <p>Мазмұны: Күнделіктердің көрнекілігі, хаттар мен корреспонденцияларды өңдеу және талдау, тарихи мәтіндерді өңдеу құралдары.</p> <p>Қалыптасатын дағдылары: дереккөздерді цифрландыру, жеке деректерді түсіндіру және сыни талдау.</p>	5

19.	Тарихи және білім беру бағытындағы контентті цифрлық кеңістікте ұтымды ұсыну	
	Мақсаты: цифрлық ортада контентті дамытудың негізгі тенденцияларымен таныстыру; жеке білім беру брендин құру және оны жылжыту, сондай-ақ цифрлық ортада монетизациялау құралдарын зерттеу. Мазмұны: БАҚ коммуникация, медиа білім беру; Білім беру мазмұнын құру; Қалыптасатын дағдылары: цифрлық тарихи контентті құра білу, оқу медиа нарығын талдау, авторлық контент құру.	4
	Модуль – Мектептегі кәсіби археология	
20.	Тарихи жаңғырту және археологиялық эксперимент	
	Мақсаты: археологиялық эксперимент туралы негізгі білім мен дағдыларды қалыптастыру. Керамиканың тәжірибелік күйдіру және тәжірибелік іздерін өңдеу. Мазмұны: Тарихи қайта құру – антропогеннің ерте кезеңдеріндегі адамдардың өмірі туралы түсінік алудың бірден-бір мүмкіндігі. Қалыптасатын дағдылары: археологиялық жәдігерлерді алғашқы белгілері бойынша анықтай білу	6
21.	Мектептегі археологиялық үйірме	
	Мақсаты: студенттерге археологиялық және жазба деректердің көмегімен тарихты тереңірек меңгеруге көмектесу. Мазмұны: Археология және мәдени мұра салалары. Байқағыштық, зейінділік сияқты әртүрлі дағдыларды дамыту. Археологиялық олжалар мен заттарды зерттеу. Қалыптасатын дағдылары: күрделі жұмыстарды орындау, мәліметтерді талдау, жіктеу және түсіндіре білу.	5
22.	Мектептегі өлкетану қозғалысы	
	Мақсаты: Қосымша ғылыми және оқу пәндері мен әдістерін, оқытудың интерактивті түрлерін өткізу. Мазмұны: Өлкетану өзінің туған жерлері туралы халықтық таным ретінде сонау ертеде пайда болған Қалыптасатын дағдылары: Ауызша немесе әр түрлі құжаттарда барлық мәліметтерді жазып алу мүмкіндігі	5
	Модуль – Ғылыми-зерттеу және жобалық жұмыс	
23.	«Тарихи зерттеулердегі цифрлық әдістер мен тәсілдер» ғылыми-зерттеу семинары	
	Мақсаты: тарихты зерттеудің іргелі әдістеріне цифрлық әдістердің әсерін көрсету. Мазмұны: Тарихи зерттеулердің негізгі әдістері, технологиялары және құралдары; Қалыптасатын дағдылары: тарихи зерттеулерде цифрлық құралдарды ғылыми зерттеу әдістеріне кіріктіру дағдыларын қалыптастыру	6
24.	«Цифрлық тарихшының медиа құзыреттіліктері» жобалық семинар	
	Мақсаты: медиамәдениеттің негізгі ұғымдарымен, сонымен қатар тарихшының мүмкіндіктерін кеңейтетін медиа теорияларымен танысу. Мазмұны: цифрлық байланыс саласындағы негізгі түсініктерді қалыптастыру; медиа коммуникацияны, сондай-ақ заманауи мәдениетті талдау құралдарын зерттеу; медиа дизайнның негізгі дағдыларын қалыптастыру. Қалыптасатын дағдылары: сыни ойлауды дамыту, бұл жағдайда медиа мәтіндерді бағалау және талдау, оларды түсіндіру, декодтау, «жалған», жалған және арандатушылық ақпаратты өз бетінше анықтау қабілеті.	5
25.	«Мәдени мұраны қорғауда және ұсынудағы цифрлық әдістер» жобалық семинар	
	Мақсаты: мәдени мұраны сақтау және насихаттау бойынша білімдерін қалыптастыру. Мазмұны: Сандық гуманитарлық ғылымдардағы бағыт ретінде тарихи-мәдени мұраны үш өлшемді модельдеу; Ғылыми виртуалды реконструкциялардың классификациясы мен типологиясы; 3D виртуалды реконструкциялар мен жобалардың тұсаукесері. Қалыптасатын дағдылары: үш өлшемді модельдеу және виртуалды реконструкциялау негізінде мәдени мұра объектілерінің виртуалды мұражайларын, мұрағаттарын және цифрлық көшірмелерін құру дағдыларын, сондай-ақ ғылыми-тарихи зерттеу дағдыларын қалыптастыру;	5